

V tiskar, četrtlet in sabota
ishaje in velja v Mariboru
brez polivanja na
dona za vse leto 8 gl. — k.
za pol leta . . 4 . . — . .
za četrt leta 2 . . 20 . .

Po pošti:
za vse leto 10 gl. — k.
za pol leta . 5 . . — . .
za četrt leta 2 . . 60 . .

Vrednisto in opravilnost
je v gospodskih ulicah
(Herrengasse) št. 117.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniha:
Za navadno drstopna
vrsto se plačuje
6 kr., če se tiskane 1krat.
5 kr., če se tiska 3krat.
4 kr., če se tiska 3krat.
veče pismenke se plaču-
jejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačat-
kolek (štampelj) za 30 k.

Rokopisi se ne vračajo,
dopisi naj se blagovoljno
frankujejo.

Št. 98.

V Mariboru 19. novembra 1868.

Tečaj I.

Tomšič

V Mariboru 18. nov.

Da ima vsaka stvar svoji dve plati, svetlo in temno, veselo in bridko, to je tako stara in obče priznana skušnja, da bi je ne hoteli iz nova tisku izročiti, ko bi pri naši tiskovni svobodi: prvič ne bilo najvarneje pisati le stvari, katerim ne more in ne sme nihče ugovarjati, naj si ima še tako strogo zapovedje in dobro voljo našim vrsticam na prste gledati, in pa ko bi dru- dič ne hoteli pri tej priliki omenjati, da ima to dvoplatno lastnost z vsem svojim dobrim in zlem tudi naša sicer nedotekljiva, ampak vendar vsaj pod naravne zakone spadajoča „nova era“. Menda tudi ne bomo kalili niti javne- ga miru niti dražili mirnih narodov, ako izrekamo sicer morebiti prozaično misel, da nam je tudi „nova era“ z vsem, kar je na njej in okolo nje, le svetovna prikazen, torej nosi na sebi madež ali prednost — kakor si to že hoče kdo tolmačiti — spremenljivosti. Prej ali slej si bo morala namreč že spremeniti svoje i m é, in domišljujemo si, da smo si pridobili za njo nekoliko zasluge, ki bi vtegnila hizopovati nekoliko naših škrlatastih pregreh, ako jo — mi prvi — na to okoliščino pozorno činimo, da ne bo v zadregi, kedar bije odločilna ura. „Nova era“ ne more ostati vedno nova! Bog obvari, da bi hoteli s tem kteremu njenih častilcev, kar jili še ima, podirati zaupanje do nje, kajti temu mora vsak trezen premišljevalec pritrditi, da postaja tudi ona vsak dan za 24 ur starejša, da torej pride za njo doba, ko bo „stara“. Pri tem pa prav radi priznavamo mogočnost, da se s časom celo okrepeča in ojači, da prešine celo srce in obisti slovanske opozicije, in da jej bo še kedaj mogoče, pokazati se vsakoliki nevšečni opoziciji od ljubezniveje strani, kakor jej je bilo dozdaj mogoče. Vse to ne more motiti našega prepričanja: „nova era“ je spremenljiva, niti ime jej ne more vedno ostati eno in isto! Kdaj bo treba to spremembo zunajno zaznamovati, to skrb radi prepuščamo onim, ki so jej prvokrat kumovali, — če jim bo le tudi ona sama hotela skrb prepuščati in jih drugič v botre vabiti.

Še tako zagriznen konservativec ne bo mogel tajiti, da je imela nova era in sistema v svojih oddelkih že večih ali manjih sprememb. Ne more biti namen teh vrstic na prste preštovati vse, kar je že zdaj drugače kakor je bilo s početka. Zadnji dve veliki postavi državnega zbora nam boste za- dostili za naš namen. Izjemna postava, ki določuje, da se smejo ustavne pravice ali vse, ali le deloma, za več ali menj časa, tu ali tam deti ob moč, je gotovo velika, toliko spremba, da se zaradi nje zna pripetiti ustavi sami, da se jej na lastna vrata trkajoči odgovori: „Tukaj nihče ne stanuje“. Spre- memba in razloček ostaja, če tudi priznavamo, da se je bila že v š. 14 osnovnih drž. postav položila kal izjemnim postavam; ostaja še znerom tolik razloček, kolikoršen je med goršičnem zrcnem in med košatim dreve- som, na katero se nebeški ptički vsedajo in počivajo. — Sezimo na dalje po brambovski postavi, ki našim postavodejnim zborom na deset dolgih let jem- ljo velevažno pravico dovoljevati novake. Hočemo gg. ministrom verovati, da je vse to zelo potrebno za Avstrijo in evropski mir; gg. ministri pa bodo morali zopet nam pritegniti, da si ustava z brambovsko postavo ravno ni okoristila, ali da je dobila vsaj drugačno lice.

Toda vrniti se nam je k prvemu stavku o dve- ali zaprav večplast- nosti nove ere. Ta se posebno pokaže, ako si le površno ogledamo razne avstrijske stranke, ki imajo z „novo ero“ opraviti in s kterimi ona. Znano je, s koliko radostjo in s kterim zaupanjem v boljše prihodnost je stala tako imenovana liberalna nemška stranka pri zibelki decemberske dobe. Ni pa še toliko ohlajljiva doba doživela svojega rojstnega dne, že je svoje ljudi tako ohladila, da najneodvisnejši in najliberalnejši dnevnik te stranke „Wand.“ že piše v svojem 308. štev.: „Obravnavanje poslanske zbornice se suče svoja nevsmiljeno pusta in dolgočasna pota, ktera le kak majhen domač škandal včas pretrga. Ministerstvo skuša kolikor mogoče ustrezati tirjatvam mili- tarizma, ljudsko zastopništvo pa se jim uklanja kakor neogibljivi potrebi, novemu nasilnemu stánju, na kterega jemati potrebni obzir je modro in pa- metno. Nikjer ni najti sledu, da bi se resno poskusilo konečno enkrat izko- pati se iz parlamentarične sile, v katero nas je postavila decemberska ustava; mesto krepke politične hrane, ki bi mogla okrepčati bolehoovo truplo, ponuja se nam stara oportunisteska kaša, kakoršna se nam je pod vsemi prejšnjimi ministerstvi stavila na mizo; za priklado podučljivi privatni razgovori med Skenejem in Schindlerjem na eni, in tem ali onem ministrom na drugi strani, razgovori, iz kterih se oddaljenim drugemu ne razvida, nego da morajo mol- čati, plačati in novake dajati kakor prej ali še več kakor poprej. Kako bi se pač mogli navdušiti za ustavo, ki se nam je toliko časa zaznamovala kot konec osebnega vladanja, dokler se je razkrilo, da je le sredstvo, s kterim se imajo povečšati dačni in vojni doneski“. In „Wand.“ s svojo sodbo ne stoji sam, ž njim vpraša poslanec Figuly v javni zbornici: „Kaj bomo domu prinesli? Veče stroške za vojaštvo; iz teh izvira večji proračun, večji pri- manjkljaj; ne bomo pa prinesli porotnih sodnij, ne nove kazenske postav, ne boljšega in krajšega civilnega pravilnika; pač pa prinesemo izjemno po- stavo, davke na kupone in morebiti še druge večje davke“. In če vidimo, da ljudstvo v Gradcu, ktero je poprej v mnogih adresah in v svojem časo- pistvu vedno izrekalo svoje polno zaupanje do ministerstva, da ravno isto ljudstvo denes ovacije prinaša dr. Rechbauerju, ker je proti mini- sterstvu govoril in glasoval, ali se nam ne sili misel, da je „nova era“ pokazala ljudstvu drugo, dozdaj še neznano plat? Da ostanemo pravični, mo-

ramo pa priznati, da jih je mnogo tudi med nenemškimi strankami, kteri te plati nove ere menda še niso videli!

Ako se dalje razgledujemo po strankah in njih vedenji, zanima nas posebno tako imenovana klerikalna ali ultramontanska, ktere udje od najvišega do najnižega so še pred nedavnim vsak za se kakor tudi v večih družbah glasno in pogumno izrekli, da je marsikaj v Avstriji ničev in neveljavno za vselej in na vekomaj. Kakor se nam dozdeva, potihnili so njih glasovi, vleglo se njih gibanje; le sem ter tje še prešine v tem ali onem časniku kak posamezen zakasnen klicaj „mirni“ zrak avstrijski. Po dunaj- skih časnikih gre glas, da se noce kardinal Rauscher sprijazniti z „dogn- nimi stvarmi“ in res se čuti njegov organ „Volksfreund“ varnega dovolj, da bere prav krepke levite porednim federalistom. Ker se nam zdi ta list preprevi- den, da bi v nevarnih časih sam svetu pravil na vse grlo, da z njegovo zvezo s federalisti ni nič; ker na dalje ne moremo misliti, da bi bila ponehala go- rečnost in pogum te stranke ali da bi bila popustila svoje nazore, sodimo, da se je tudi kterikalni stranki ktera pičica „nove ere“ zasvetila, pičica, iz ktere si nádeja napraviti torišče in na tega podlagi še triumfirati nad sov- raznimi „liberaluhi“.

Ako smemo soditi iz besedi na prepričanje, dobila je tudi tako ime- novana fevdalna stranka „nove ere“ dovolj pod svoje noge, kajti že je sunila enega svojih „zaveznikov“ — rekalo vsaj se je, da je njen zaveznik — Slovence od sebe, kar previdna stranka, kakor je fevdalna, nikdar ne bo storila, ako se jej ni pokazal drugje bolji zaveznik. V svojem organu „Vaterland“ št. 304 piše: „Naj si bodo Slovenci prepričani, da ne moremo ž njimi hoditi, če bodo s svojim jezikom v taki meri malikovali, ktera se ne vjema niti s sedanjim stanjem njih razvoja niti s pravo ljudsko potrebo“. In glasnik graških klerikalcev „Vlksbl.“ se je čutil poklicanega ta „absagebrief“ vzeti v svoje predele.

Strogo reakcionarna in absolutistična stranka je sicer raz- kropljena in brez večjega javnega organa. Vendar je čuti in brati, da se je že tudi ona privadila luči „nove ere“, da zbira svoje moti, da zopet odpira svoje kovčge. Mi ne moremo soditi, koliko je istine na tej govorici; mo- goče nemogoče ni; če si ta stranka ogleduje ustavno izjemno postavo, na 10 let dovoljenih milijon vojakov in veljavni kazenski zakonik Bachov, kdo bi se jej mogel čuditi, ako se jej izbuja vesela nada, da bi znala s temi po- stavničmi sredstvi še po celi Cislajtaniji razširiti pokorno stanje, ktero se v Pragi tako izvrstno skazuje, zlasti pa na dalje usta mašiti svobodnemu tisku, ki je pri Bachovem kazniku nemogoča stvar.

O ministerski stranki ne more biti govora, kakor je kazalo zadnje glasovanje. Da so pa ministri našli v „novi eri“ nekaj, česar se niso nade- jali, to jest faktum. Da so podprli Slovenci in Poljaki, ki so v idiličnih urah za kratak čas tudi federalisti, dualistično ministerstvo, ktero je bila lastna stranka v odločnem trenutku močno popustila, to je nova prikazen „nove ere“. Dobro jo je bil zadel nemški Búrne rekoč: „Skrivnost vsake moči je ta, da so drugi še bolj bojazni (feige) kakor mi!“

In federalisti, Nj. veličastva naj zvestejša opozicija? Če dozdaj še niso našli svetle in vesele plati, naj ne obupajo. Era, ki je za vsako stranko pobarvala poseben pireh, gotovo ne more na nje pozabiti; pustimo jo naj se vrti, in glejmo, že tudi mi še najdemo svojo gladko plat, ko bomo veselo vskliknili: Tú je dobro biti. Postavimo si šotore, sebi enega, Eliju enega in še komu kterega — samo omagovalcem nobenega! Če za zdaj tudi vsem drugim strankam rožice cvetó, le nam ne, ostanemo, kar smo bili — federalisti!

Načelo narodnosti in podonavske knježevine.

Londonski „L' International“ prinaša v enem svojih zadnjih brojev zanimiv članek, kteri se tiče posebno podonavskih razmer. V početku na- vaja članek zla, na kterih boluje evropska politika glede Turčije in podlož- nih jej narodov krščanskih in pravi, da imajo vse dotične težave le en raz- log, da se vse dajo združiti v edinem vprašanji narodnostnem. Načelo na- rodnosti je temelj vsem neprilicnostim, kterih je zdaj toliko po Evropi, posebno pa na istoku. Med drugim piše: Ni treba imeti proroške zmožnosti, da zanesljivo trdimo, da bo narodnostno načelo konečno zmagalo. Mi popolnoma dobro razumemo, da se uničuje evropske vevlasti vsaki premembi na istoku, da hočejo sladko spat na podlagi svojih pogodb; ali naj se postavijo na mesto istočnih narodov, ki imajo svojo zgodovino, svoj jezik, svojo vero, svoje ustanove, in imele bodo tudi vevlasti z narodi iste želje, izrekle bodo iste tirjatve po samoupravi; razumele bodo nemirnost in sovraštvo, ktero goje oni narodi proti zvijačnostim, ktere niso drugzega nego nasilna prizadevanja podprti vlado, ki se protivi šegam in značaju narodov sovražnih istočnemu despotizmu in muslimski apatiji. Mi se ne štejemo med one, ki kamenje mečejo na Romunsko, mi podpiramo njeno prizadetje po popolnem osvobod- jenji, ktero ona mora doseči, ako hoče priti do življenja resnično samostal- nega. Navidezna vez, ktera veže Romunsko s Turčijo, mora se pretrgati; na- rod, kteri nima toliko moči, da si pridobi in zenači drug narod, ni vreden, da vlada tudi z najmanjim pravom nad drugim narodom, ko bi bilo to pravo tudi najsmesnejše, kakor je pravo suzerenosti. Ali ni protivno temeljnim na- čelom, na kterih počivajo sedanje države, da država v zelo rabé svojo moč

zapoveduje narodu zvezo, ktere oni narod neče priznati po nobeni ceni. To siljenje in zapovedovanje je toliko, kakor na dan klicati nemire, razdraženost, zarote, prekucije naravnost rečemo punt.

Evropske vevlasti si prizadevajo na vse kriplje, da pokrijejo s svojo močno desnico in obranijo gnjilo steblo turškega cesarstva, a ni dvombe, da one delajo proti svojim namenom; one bi hotele udušiti vsako gibanje stranke napredka, a ravno s tem ga prav za prav izbujaajo; spodkopovaje in zaničkovaje povsodi na obalah Donave demokratično načelo, pojmove neodvisnosti in svobode zažigajo gromado, ktera bo prej ali slej s plamenom goreti začela na nevoljo neprevidezne diplomacije, ktera misli, da je že ogenj pogasilo, a ni pokazala drugega nego svojo nedoslednost, nerazumnost in zvičajnost.

... Kakšen dobiček imajo vevlasti od tega, da branijo med Turčijo in podonavskimi knježevinami navidezno vez, ktera ako se razvzolja, ne bo niti oslabila varnosti otomanskega cesarstva, niti kalila evropskega miru? Nihče ne bo ničesar izgubil, ali mali narod si bo pridobil veliki dobiček, da bo mogel svobodno reči, da je popolnoma neodvisen. Mi se bojimo in zametujemo polovičarsko politiko, a isto tako tudi polovičarska merila. Za nas je popolna neodvisnost podonavskih knježevin neobhodna potreba prihodnosti, ona mora biti ena izmed sedanjih potreb, ker je ona potreba javnega reda in pravice.

Neprenehano vtikanje garantnih vevlasti kaže sicer njih skrb, ali kaže ob enem tudi njih nezaupljivost; njim je narodnostno vprašanje stvar neprenehljivih nevšečnosti, a narodom stvar neprenehljivih nečzd. Mi zahtevamo konečno, da se dosedanjemu vtikanju konec stori, da se vendar enkrat dopusti, da se morejo svobodno razvijati zemlje, ki so v najboljih okolščinah proscetanja, političnega in socialnega, da bodo srečne po svoje, to je, da postanejo gospodarji svoje sreče!

Dopisi.

Maribor 15. nov. (Konec.) Med svojim govorom je omenjal gosp. Brandstätter tudi volitev g. dr. Dominkuša. Ravnanje deželnega zbora je imenoval v tem obziru obžalovanja vredno (bedauerlich) priznaje, da se je merilo s dvojno mero, in da bi bil moral deželni zbor zavreči tudi volitev dr. Schmidta in Sesslerja, ko bi bil hotel pravičen biti. Vsakako je bilo vedenje dež. odbora in zbora nedosledno, kajti povsod so se nektre nerednosti godile, a le pri dr. Dominkuševi volitvi je zbor svoje preiskovanje tiral celo do prvotnih volitev. Prav na drobno nam je opisal g. poslanec dogodke pri adresni debati. Da je snoval adresu predsednik drž. zbora g. Kaiserfeld, ki je sam mnogo in v prvi vrsti delal za nove postave, imenuje Brandstätter nesrečo, kteri se pa ni dalo izogniti, ker je v zbornici vladala misel: Le Kaiserfeld zna adresse delati. Osnova adresina se mu stiliščino ne zdi srečna, ker vsa prekipeva (überschwenglichkeit) hvale sedanje vlade. V njej so posamezni stavki, kterih človek ne more s prepričanjem podpisati. Tudi gosp. Brandstätter ž njo ni bil zadovoljen, on je pritrdil le principu v njej izrečenem, nikakor ne vsej adresi; pritrditi pa jej je moral iz pietete, pritrditi jej moral, ker so slovenski poslanci tako po svoje in zaničljivo govorili o sedanjih sistemih in vladi. Ne iz čistega notranjega prepričanja, ampak veliko več iz opozicije proti Slovincem se je potrdila adresa. Pri tej priliki si g. Brandstätter ne more kaj, da ne bi g. Hermana nekoliko obral, kar je tem lažje storil, ker je vedel, da ga v tem zboru ne bo nihče zagovarjal. Bolj usmiljeno je ravnal z dr. Vošnjakom, čegar vedenje se mu v narodnem obziru celo naravno zdi, grajal je le ostrost, s katero je Vošnjak zagovarjal svoje tirjatve. Edino vedenje slov. poslancev mu je krivo, da jih dostokrat mnogo nemških poslancev ne podpira. S človekom, ki tirja le „ločiti in združiti se“, ne da se glasovati, ko bi bile tudi sicer njegove tirjatve še tako resnične. Ob sebi se umeva, da je po svoje oštel „zedinjenje Slovencev“, celo homatije na Ježici in v Pragi je vzel v svoj politični kalkil. Zveza narodnjakov s klerikalci se mu zdi zaničljiva, celo nemoralna, to namreč tedaj, ko bi narodnjaki mislili: hodimo z duhovstvom, dokler ga moremo rabiti, potem pa se ga otresemo pri prvi priliki. S posebnim veseljem je pobijal g. govornik Kaiserfeldov izrek: Kar je primerno (zweckmässig) to je liberalno. A tudi sam dejansko zabreda v tako „liberalno“ ravnanje. Tako n. pr. priznava, da so tožbe narodnih poslancev gledé sestave okrajnih zastopov popolnoma opravičene, in da dotična postava ne velja, vendar pa je rekel, da jih ne more podpirati, in da mesta ne smejo dati svoje nadvlade iz rok, dokler je težnja Slovencev le zedinjenje v eno celoto.

Po pravici je grajal novo sklenjene postave, da smejo okr. zastopi župane kaznovati, da morajo srenje same nositi stroške za šub, da se ni ničesar storilo za odškodovanje pri vojaških ustanovitvah, sploh ono „gemüthlichkeitspolitik“, ki si domišljeva, da je nadačencu kaj pomagala, če se zniža deželni račun, če se pa povekša zato okrajni ali srenjski, ktera preveč milosti deliti hoče, kjer sme svobodni državljani le pravice tirjati, in še več družih. Po pravici je nadalje grajal, da se sedanjim zastopnikom pripogibljejo vsakemu vladnemu žuganju, kar se posebno zdaj kaže pri posvetovanji o brambovski postavi, kjer je večina poslancev pozabila na svoje volilce in jih je le nekaj malega, ki se morejo vzdigniti nad geslo: podpirajmo in zastavimo vladu.

Poslanec naj bi nikdar ne pozabil, da ne sme biti le orodje vlade, ampak samo zastopnik svojih volilcev. Sploh se je g. govorniku videlo, da ima še marsiktero grenko na jeziku, da jo pa zamolčuje, da ne bi „koterije“ dražil. V takih slučajih je rekel: Ali je deželni zbor s tem pravo zadel ali ne, kazala bo še le prihodnost.

Poslušalci so pazno sledili glatkemu govoru in mu h koncu s „bravo“ klici pritrdili. Naj le še opomnimo, da je bilo polit. društvo zbor policiji naznanilo, da pa ni dobilo potrdila, in da se je zborovalo čes: kar ni prepovedano, je dovoljeno — misel, s katero se moramo slagati, kteri pa se na Českem pod ravno tisto ustavo in postavo ravno nasproti godi in kteri se pristavljamo, da se nam zdi, kakor da bi bil g. Brandstätter nekoliko pre-

koračil meje dovoljenega, če je pravil, da bi se utegnilo v Mariborski okolici kaj enacega prigoditi kakor na Ježici, ko bi se v okrajnem zastopu ločila okolica od mesta. Zdé se nam prekoračene tudi meje resne diskusije, če se stavi poslanec na proroško stališče in trdi, da zedinjenja Slovencev ne bo nihče doživel.

Iz Ljubljane. [Izv. dop.] Tedaj tepež na Ježici, ki je tolikanj hrupa prizadel, kterege so nemški, celo najrazširnejši dunajski listi rabili, da so ves slovenski narod grdili in njegove pravične tirjatve zasmehovali, je te dni končan v ljubljanski sodnji, kakor ste v zadnjem listu poročali, z ob-sodbo osemnajstih ljudi. Cela razprava ni ničesa na dan prinesla, kar so perfidni pisaci o fanatičnih kaplanih in ljudi šuntajočih Sokolih po svetu trosili. Pa ko bi tudi res bilo, da bi bil kmečke fante kdo našuntal, nemške turnerje in Ljubljance, ki na cestah uboge lončarje ustavljajo, iz starih ženic se norce delajo, in za ljudstvo naše nimajo bolje besede, kakor očitanje surovosti in naštevanje koliko zločinov se v naši deželi zgodi: to je grd madež taktike naših „kulturnih“ in „inteligentnih“ nasprotnikov, da zaradi t-cih, tudi od nas obžalovanih in nikdar opravičevanih pripetljajev črniyo naša narodna in politična prizadevanja, kakor to dela ljubljanska „T. B.“ Gospodje tega lista, vzlasti duša njegova g. Dežman, poznajo naše ljudstvo. Oni dobro vedo, najbolje pa pravi redaktor Dežman vé, da je onega dogodka na Ježici prvotni in pravi vzrok drugde iskati, nego v kacem šuntanju, ktero se ni našlo. Oni vedó, da ko bi se ljubljanski uradniki in tistih par Merkurjevih sinov s kakim tapecirerjem vred, ki ne zná ni govoriti ni pisati nemški, pa hoče neko kulturo nositi, — ko bi se vsi pohlevno svojega poklica držali, naše poštene prizadeve ne obirali, naše narodne svetinje ne zaničevali, ne bi bilo nikdar tal ni vzroka tako na obe strani tragičnim dogodjajem, kakor smo jih žalibog doživeli. In ker poznajo naše ljudstvo, morali bi, pošteno govore in ravnaje, stvar soditi kakor je, ne pa iz nje narejati strahovitega političnega, zoper življenje Nemčije obrenega „elefanta“, kakor dela to „T. B.“ ki je s „kein Ježca mehr“ začel pod I. članke, od kterih bo obrekovaje in povelicevaje prežvekoval, blatil in grdil po svoji šegi. — Kdor je našega ljudstva pravi prijatelj, ta vé, da mu ne bo s tem koristil, da ga psuje s surovostjo (posebno če je sam surov) temuč ta ga bo podučeval, ta bo skrbel za razvijanje njegove literature in omike. Knjigo v roke narodu, knjigo, ki je njemu umljiva. — Tepeži, ali „zapodenja“ so žalibog bili po Slovenskem med kmečkimi fantini vzlasti pri vinu in po noči, tudi še tačas, ko je Tagblattova koterija sama imela krmilo v rokah, ko je zveličavna nemščina sama kulturovala po nižih in viših učilnicah in — notabene, o Blatnik, — tačas je bilo tepežev in „podenj“ mnogo več, če prav tvoje tabele drugače govore. Znano je vsacemu, kdor pozná po deželi naše ljudi, in kdor jih je prej poznal, da je nedovoljeno skazovanje telesne moči med doraščeniimi fantini ponočnjaki ene in druge vasi, v zadnjih letih jako pojenjalo in upati je, da bodo narodne šole ta madež naše kmečke mladine izbrisale, da bo izginil. Zdaj še ni. In vsa stvar na Ježici je edino pravilno soditi kot tako ponočnjaško neredno delo, kakor nas je preiskava podučila. Nikdar liberalno, nikdar pošteno ni, če ljubljanski Pseudo-nemci vijo to stvar v bič, s kterim nas in našo reč tepsti menijo. Naj gledajo, da se macchiavellizem nad njimi samimi ne bo maščeval! Vse ujim je dobro in porabno, kar morejo zviti tako, da obrnó proti slovenstvu. Ali se s tem napredek, ali se mir v deželi pospešuje, to je vprašanje. Še ni konec vseh dni in odgovor bo tudi njim prišel.

Iz Celovca. G. F. [Izv. dop.] (Naše narodne zadeve.) Gotovo je marsikdo prečitavši poziv k bistrškemu taboru že menil, da smo koroški Slovenci otrsli od sebe vladarstvo Morfejevo, in da bomo stopili „v kolo k bratom Slovanom“ tirjaje, kar nam gre po naravnih postavah. Kdor je kaj tacega mislil, — in morda se je tega nadejala cela Slovenija — varal se je. Navdušenje za narodno stvar, za zedinjeno Slovenijo, ki se drugod tako glasno manifestuje, nas še ni obdalo, še ni spravilo na noge, kajti prenapolnjena je dežela in ljudstvo blagoslovom vesebljavljene „nemške kulture“, ktera ima pri nas divne učinke in lastnosti. Marsikaj tacega in enacega opazovati in studirati bi se dalo najbolj pri nas, in vendar smo tako pozabljeni, kakor da bi nas ne bilo. — Zelo pusto je pri nas v narodnem oziru, tako kakor nikjer na Slovenskem, in tega trdenja ne podere projekti-rani bistrški tabor, ki je bil menda le pium desiderium — nekterih posameznih rodoljubov, kterih oklic je imel morda zadačo, biti svedok njihne blage volje; dokler ni vganjena zastavica, zakaj se tabor po končani sesiji deželnega zbora ni sklical, je marsikteri sum o tej reči opravičen. Tudi ne vem, kaj bi bilo s taborom, ko bi se bil res sklical; da bi ne bil ostalim slovenskim piti podal, na tem ne bode dvomil nihče, komur je znano, kaka mlačnost je vladala pri agitiranji zanj; incredibile dictu je skoraj, da v nekterih večih, le nektre ure od taborišča oddaljenih vaseh še za tabor vedeli niso, kakor sem iz zanesljivih virov zvedel. Tak taborček bi bil k večjemu naši „Klagenfurterci“ lepa prilika kazati, pozobavši nektre stotine taboritov, na „praktischen Sinn unserer windschen Bauern“. — S kakošnim vspehom so nas naši kulturonosci doslej obdelovali, Vam je znano; pa mikalo Vas bode gotovo zvedeti, da so nezadovoljni s tacim vspehom skrbeli že tudi za bodočnost in obstanek svojih reform, ktere bi mogel krepkeji narod podreti. Ako se drugod s ponosom gleda na slovensko mladino, čes: ta je naša nada, je tukaj vse nasprotno in reči se mora od nje naravnost: evo, truna renegatov, brez da bi bilo mnogo izjem. Strmel boe nad tem znaniti da marsikdo in prašal po pričini, ktere pa najti ni težko: saj so naše učilnice prav za sistematično potujčevanje napravljene. Ne morem razjasniti, zakaj tukajšnji slovenski učitelji, med kterimi so znani rodoljubi, ne vzamejo te stvari pod svoje varstvo*) in zakaj ne postopajo za njo bolj energično; jaz menim, da bi s svojim vplivom že kaj storiti mogli. Pa dovolje od tega; naj Vam ob kratkem in brez obširne ilustracije naznamim, kaj je s slovenščino na tukajšnjih šolah. Na gimnaziji se predtava slovenščina v štirih kurzi, v vsakem po dve uri na teden; tedaj sta po dva razreda

*) Posamezni ne morejo, brez zaslonbe.

vkup; le v prvem razredu, kjer bi imela materinščina pomagati pri drugih jezikih, se ne uči, in kdor že v prvem razredu poduka iz slovenščine imeti želi, mora za to še le dovoljenja prositi, česar pa pri drugih neobligatnih predmetih ni treba; druga modra naprava je tudi to, da se slovenščina v prvih dveh kurzih le nemški razlaga, kar izvira iz tega, da Slovenci in Neslovenci niso ločeni, temuče imajo poduk iz slovenščine skupaj, kar, to se ve da, prve le ovira v napredku. Na realki so razmere še slabše, kajti tu je slovenščini le na nižji realki prostorček odmerjen, na viši si morajo učenci francosčino v glavo vbijati. Kako zelo pomankljive so take naprave, razvidi vsakdo. Pristujejo samo temu, da odjemljejo mladini ljubezen do materinega jezika. Posebno na gimnaziji gre vse na robe; kedar se je učenec nemščine, brez pomoči s slovenščino popolnoma privadil, pozabil je že skoraj slovenščino, kajti štiri leta mora, še zadržan od pešice Nemcev, ki se z njim vred podučujejo čakati, predno se poduk prav prične. Kako se skrbi za odgojo tistih, katerim bo naloga, delavati med rokaki, kaže na dalje tudi to, da v katalogu sicer prav bogate gimnazijske biblioteke najdeš (kar je zopet incredible dictu) le eno samo slovensko knjižico zaznamovano in ta je: „Utopljenici ali potovanje na Ostrovid“ med kupi nemških klasikov. Pa naj končam jeremiado; pošljem Vam prihodnjic, ako je Vam ljubo, še nekatere ilustracije k famoznemu 19. š., da vidite, kaj se godi pri nas. Dovolite da pri tej priliki izrečem željo, naj bi „Slovenski Narod“ bolje kot dozdaj obračal svojo pozornost na Koroške Slovence, kateri so zapuščeni in nemi akopram še niso Nemci. *)

Iz Dunaja, 16. nov. H. G. [Izv. dop.] Popolnoma po mislih tukajšnih Slovanov ste sodili v ondanšnjem članku stališče in govor g. Svetca. In če „Novice“ potem brez adrese na Vas polemizujejo rekoč, da oni govor vsi svodoljubni listi, celo (!) „Correspondenz“ hvalijo, čudim se jako, kako da jim niste brali iz „Corr.“ ki pravi, da so bili Čehi vse eno Svetcu hvaležni da si „njegovo postopanje boleha na notranjih konfliktih, v ktere so slovenski poslanci že leto in dan zagazili“. To pravi „Corr.“, in v tem zmislu je bil pisan, ali smo oni članek vsaj mi umeli tako. To sem hotel le mimo gredé omeniti, zdaj nekoliko o vedenji slovenskih poslancev zastran glaso vanja o brambovski postavi.

Tu zopet vidimo in mislimo, da so se naši poslanci zagovorili potrebam in željam svojega volilstva nikdar ustrežati, kajti glasovali so za vlado, za 800.000 vojakov, torej več davkov, in s tem za ohranitev zdanjega ministerstva, zdanje sisteme. Edini g. Lenček je z opozicijo manjšine, ktera se je bolj bala zamere pri volilcih kakor pri visocih gospoih, — glasoval. Živio Lenček! — Vprašanje nastane, zakaj so naši poslanci tako glasovali? Tukaj je vozál. Zato ker so Poljaki?

Znano kaj Poljaki hoté. Znano je, da so Poljaki samo Poljaki, Slovanje ne. Zato se njihovi emigrantje bore za Turčijo proti turškim južnim Slovanom, kar graja celo Neslovan Mazzini. Poljaki hoté staro zgodovinsko Polonijo, hoté zatrtje (ne samo ruske vlade temuče) tudi rusovstva. In Avstrija naj bi jim s milijonom svojih vojakov pomagla do tega. Zato bodo Poljaki za vlado glasovali vselej, če tirja dva ali tri milijone. Ali je pa nam družim Slovanom do tega, da se militarizem množi? Star pregovor pravi, da se človek od sovražnika uči. Pogledimo Magjare. Očito je, da si prizadevajo vrhovno oblast nad Avstrijo in nad Slovane dobiti. Strah pred Rusijo ni nikjer veči kot v Magjariji, ker je — slovanska. In dasiravno nam ministri trdijo, da Avstrija je miroljubna, da noče nikogar papadati, da nima zaveznikov, Bog ve, če je to res, če bo to res ostalo. Tukaj se še peta, da je vlada Poljake, ki so se bili doma tako na uporno postavili, potolazila z razkritjem zunanjih zadev. Mi Slovenci nimamo nobenih zunanjih zadev. V poljskem značaju moramo visoko čislati njih domoljubje, vendar so se denašnji Poljaki svojim slovanskim bratom nasprotni še vselej preegoištični skazali, in sebi kvar delamo in vsem Slovanom, če njih historične težnje podpiramo, ki segajo čez Avstrijo. Če so Slovenci zaradi Poljakov glasovali za vlado, so napak ravnali.

Morda iz avstrijskega domoljubja? Preverjeni smo, da je manjšina, ki pravi, da se bo zares svobodna, in pomirjena Avstrija branila kot en mož, bolj domoljubna kot vladni milolci. Celó „Zukunft“, ki pod novim vredništvom tako pazi, da bi se kteri slovanski stranki ne zamerila, se čudi slovanskim podpirovalcem zdanje sisteme in meni: „da so morali viši obzir“ pri njih določevati.

Da, kaj se pravi viši obziri. Tudi ko so se slov. poslanci dualizmu v naročaj vrgli, slišali smo o viših obzirih in „zreli, praktični politiki“ in reklo se je, da se bo dalo odgovor volilecem. Minilo je pa že precej in precej časa, tega pa še nismo slišali, da bi bil kteri slovenskih državnih poslancev, ki je domá bil, volilce sklical, vsaj kolikor je mogoče, in jih vprašal in jim račun dajal. Tako tudi tu. Vlada je hotela, Slovenci so djali: dá, mi smo pripravljeni, naši volilci pa bodo dali veči krvavi davek in več denarja. Bog daj, da bi ne bili zoper nas same orožje kovali.

Iz Dunaja 17. nov. H. G. [Izv. dop.] — Denes Vam imam veselo novico naznaniti, da nameravajo slovenski študentje tukajšnjih šol v zvezi s Hrvati 2. decembra veliko besedo napraviti na spomin našega največjega pesnika Preširna, in sicer v Josefstadtu „zum grünen thor“. Upati je, da se bodo Slovenci tudi po drugod domislili, vzlasti pa odrasla mladina, Preširnovoga godú in slavljenja njegovega spomina. Sicer bi bila med našo

mladino — ktero neveselost moram izreči, čeravno nerad, — več delovanja in navdušenja za naroden in svoboden napredek želeti, kakor ga vidimo. Veselo pa je gotovo to, da so se Slovenci zedinili s svojimi južnimi brati Hrvati. Mejusobno obćenje in razgovarjanje važnih vprašanj in vzajemnih interes za našo in naših bratov bodočnost ne bo brez dobrih nastopkov, dasiravno morajo vedno pred očmi imeti, da za zdaj imamo vsak svoje nasprotnike in vsak svoje preimenitno delo v ožem domačem krogu: t. j. politično in socijalno izobraženje naroda, na podlogi lastne individualnosti. Za ože zedinjenje po jeziku in politiki se bomo imeli boriti, kedar dozorimo domá in si pridobimo tistih lastnosti, brez katerih bi bilo prezgodno zlijanje neorgansko, in nenaraven za oba naroda, zlasti za nas, ki nismo ni zedinjenji, niti še dovolj vzbujeni, nenaraven skok.

Politični razgled.

Iz Trsta se piše v „Aug. A. Ztg.“: Slovensko gibanje v okolici dobiva z ozirom na tržaško mesto prav resen značaj. To gibanje ni, kakor se je spočetka mislilo in tudi že večkrat prigodilo, samo kmečko kujanje, ampak je resnično, dobro vredjeno in dobro vojeno gibanje, kteremu stoji na čelu 6 deželnih poslancev in vsi okolični župani. Glavni namen je, da se loči okolica od mesta. Dotičnjo prošnjo bo v kratkem posebna deputacija na Dunaj nesla. Duša vsej agitaciji je Nahergoj, ktereга zaničljivo slovenskega Garibaldija imenujejo. Tú so se bili v nekterih krogih tako na to vajeni okoličane kmete, kot helote imeti, da so zdaj do cela osupnjeni, da bodo imeli opraviti s tako resnim in krepkim korakom, kaj tacega se niso pričakovali, ko so lansko leto razsajanje proti kmetom tako brez ovire dopuščali. Sovraštvo proti okolični vojaščini nima prav za prav drugega razloga nego to, da vojaščina ni hotela z italijanskimi težnjami trobiti v en rog, amdak je zvesto stala k cesarju in državi. Julija meseca je bila velika napaka, da ni municipij najmanjše stvarčice storil, da bi branil okolično stražo preganjanja italijanišimov, ker je vendar municipij prava auctoriteta v nevojaških zadevah stražinih in je vsak okolični posestnik tudi tržaški meščvin. Ali se je čuditi, da se kočejo kmetje znebiti politične zveze z mestom, ktero je tako sramotno ž njimi ravnalo? Slovensko gibanje v sosednjih pokrajinah bi bilo brže ko ne ostalo brez upliva na okoličane, ko bi se bil municipij zadnjih 8 let drugače obnašal. Sicer se je pri nekterih kmetih dobil nekakšen protest proti ločitvi od mesta, ali velika večina je na strani onih, ki se hočejo ločiti.

Pripoveduje se, da ima finančno ministerstvo cislajtanski proračun za leto 1869 sicer že dogotovljen, da ga pa ne more predložiti zbornici poslancev, dokler niso delegacije potrdile državnega proračuna, dokler se torej ne more preračunati oddelek, ktereга ima Cislajtanija plačati. Ako se proračun v delegacijah tako potrdi, kakor je dozdaj osnovan, imela bo Cislajtanija 15 milijonov primankljeja. Ta denar misli minister Brestel dobiti iz dačnih reform, katerih osnovo ima neki tudi že gotovo in jo misli državnemu zboru tekoj v prvi seji po dokončanem posvetovanji v delegacijah predložiti.

Državnega zbora seje so začasno nehale. Iz besedovanja o brambovski postavi, kteri zaradi prostora ne moremo slediti od §. do §., naznanjamo, da se je grof Barbo potegnil za kmetijstvo. Brambovski odsek je bil namreč iz vladne osnove izpusil vsa olajšanja, ktera so se bila ondi priznala posestnikom podedovanih zemljišč. Barbo ne more umeti, kako je mogel odsek kaj tacega storiti, in vpraša, ali naj bo kmetijstvo vedno le „misera contribuens plebs“ (uboga plačajoča sodrga), ktero bi tudi ustavna doba prevzela le kot pasterka. Barbo torej svetuje, naj se sprejme dotični §. po vladni osnovi. Podpira ga tudi dr. Toman in pravi, da bo zbornica novo postavo pri večini avstrijskih državljanov v črt spravila, ako se ne vrne k vladni osnovi, kajti kmet je ves pripravljen storiti svoje brambovske dolžnosti, a tudi svojega posestva ne more zapustiti, od ktereга mora toliko davka v državno blagajnico plačati. Barbotov nasvet obvelja. Pri glasovanji vsa brambovska postava. Gotovo je skoraj, da jo potrdi tudi gosposka zbornica. Pravijo, da je „srečen“ izid baron Beust že po telegrafu naznanil poročnikom na tujih dvorih, in da pošlje za temi še posebno okrožnico o tej postavi.

Dr. Giskra se je neki pritožil pri drž. kancelerju Beustu, da je papežev poslanec na Dunaji msg. Falcinelli na svojem potovanji po Galiciji precej strastno govoril proti novim verskim postavam. Giskra je prosil Beusta naj bi se Falcinelliju tako ravnanje proti vladi in postavam prepovedalo. Beust je stregel želji svojega tovariša in prosil papeževega poslanca, naj bi ne segal čez meje svojega diplomatskega poklica, ker bi sicer on (B.) ne mogel ubraniti, da bi se o njegovih govorih ne stavila v kakem parlamentu javna interpelacija. Falcinelli neki dozdaj na Beustovo svarilo ni odgovoril.

Cislajtanska vlada se neki bavlja z osnovo postave, po kateri bi se imele upeljati splošne neposredne volitve za državni zbor in se tudi pomnožiti število poslancev.

Iz Zagreba se 16. t. m. brzojavlja: Denes se je odprl dež. zbor; cesarjev reskript se je navdušeno pozdravil. Med branjem so vsi poslanci stali; bralo se je mnogo zaupnic (!!) Bogović je nasvetoval, naj se čestita kraljici, kar se je sklenilo. V drugi seji se je sklenilo, da bo dež. zbor sklenil, kar tirja kraljev reskript.

Glasovit član ogerske leveice bo v delegaciji interpeloval ministerstvo zaradi splotov na Romunskem, in se pozival na to, da je Prusija po diplomatski poti grajala te spletke, iz katerih bi vtegnil nastati evropski razdvoj.

V Pešti zdaj zborujeti delegaciji. Cislajtanski predseduje Kaiserfeld, ker se njeni pravi padesnik grof. Ant. Auersperg odteguje posvetovanju, da zaradi bolehnosti, drugi pa da zaradi političnih razlo-

*) „Slov. Nar.“ se nikakor ne more očitati, da bi bil koroške Slovencezanemarjal. Radi smo prinašali vse, kar smo izvedeli od njih, grajali smo njih apatijo do javnega dela in jim večkrat klicali, naj se genó. Da nismo imeli vselega poročati od tam, ni naša krivda, kakor tudi ne, da se nam je sicer od tam le malo malo sporočalo. Eden naših dopisnikov jim je dober svet dajal, naj ustanové slovensko politično društvo, ki bi bilo središče vsega njihovega delovanja. Ta svet tudi mi tu ponavljamo. „Vsak narod ima tako prihodnost, kakoršne se vrednega stori“, za kakoršno sam dela. Za drugo pa izrekamo, da so prostori našega lista željam in težnjam naših koroških bratov vedno odprti, kakor so odprti Slovincem v drugih pokrajinah, naj bi jih Koroški rodoljubi le napolnjevali hoteli, za kar jih tú očitno prosimo. Vredn.

gov. Predsednik in državni kanclar Beust na kratko pozdravlja delegata, potem se predloži proračun skupnih ministerstev in razjasnilo pismo o organizaciji ministerstva zunanjih zadev. V pretres proračuna se izvoli 24 odbornikov. Translajtanske delegacije predsednik Somssich pričinja zborovanje s kratkim nagovorom, v katerem povdarja, da so delegacije le začasna ustanova, kateri je potreba izboljšanja, razvoja in primernih prememb; dokler pa so postavne, ni se jim izogibati. Tudi tu se predloži proračun skupnih ministerstev. Na to se razdeli delegacija v 4 odbore in sicer za zunanje zadeve, za armado, za marino in za finance. Kedar bo prihodnja seja, ni še znano. Kako je ljudsko mnenje, kaže poročilo, da je moralo mestno glavarstvo zatreči baklado, ki je bila namenjena ogerskim levičnjakom in mačnico namenjeno Deákovemu shodišču in neki tudi posl. Greuterju — Ob enem se poroča iz Pešte, da je niža in gorénja zbornica naprosila ministra notrajnih zadev, naj naznani Nj. vel. cesarici čestitanje obeh zbornic k njenemu godu. Pod cesarjem predstvom se je zbralo ministersko svetovalstvo, v katerem se je govorilo o dodatku k računu državnega vojnega ministerstva za leto 1868.

O poljskega dež. zbora resolucijah pravi „Gaz. Narodova“ časopis, ki je v ozki zvezi s poljskimi poslanci, da pridejo v državnem zboru v razgovor: „Ker so poljski poslanci, pravi dalje, s svojim glasovanjem za brambovsko postavo pokazali, da so za utrdjenje in mogočnost Avstrije, smejo zdaj upati, da bo de krona in Ogri brez predsodkov preudarili naše tirjatve. In kedar v državnem zboru na vrsto pridejo, sme se upati, da se bo na nje obzir jemalo“. Kako hvaležnost bodo Poljaki, če so res le zaradi tega glasovali za postavu, v drž. zboru pri ministerijalih našli, kaže jim je „N. f. P.“, ki je neuljudna dovoj, da jim zaničljivo pove, da bi se bilo raje videlo, ko bi nasprotno glasovali, kakor za tako ceno. — To je sad oportunitetnosti in kompromisov.

Prusko ministerstvo si ne ve v dežel. zboru kam, ker mu manjka njegova glava — Bismark. Zdaj je povedal finančni minister, da si Bismark obeta, da bo mogel s početka decembra meseca priti v Berlin.

O severno-slezviških poslancih v deželnem zboru pruskem smo zvedeli zdaj nekaj več. Na dnevnem redu so stale obljube ali prisege poslancev. Severno-slezviška poslanca Kryger in Ahleman pa sta bila predsedniku poslala pismo, v katerem sta do rešenja slezviškega vprašanja za se tirjala izjemno stanje. V pismu zahtevata, naj se ali severni Slezvig odloči iz pruskega ljudskega zastopa, ali pa naj se poslanca brez prisege vanj dopustita. Ona dva sta zastopnika severnega Slezviga, a ne pruskega ljudstva. Med branjem se je čulo mnogo klicev začudovanja in nevolje. Ravno tako sta prosila poslanca, naj bosta izgovorjena, da ju ni k seji. Predsednik na to nasvetuje, naj se pismo izroči opravilišnemu odboru, eden izmed poslancev pa tirja, naj se pismo tako tolmači, kakor da bi poslanca ne hotela obljubiti. Konečno obvelja predsednikov nasvet.

Misel skandinavizma, to je narodno zedinjenje Dancov, Švedov in Norvegov v eno politično celoto se je posebno pokazala pri zaročenju danskega kraljeviča z princezino švedsko. Deželni zbor danski je pri tej priliki to jasno misel izrekel. „Z radostjo pozdravljamo — pravi zbor — zvezo dveh kraljevih rodov, ktera je dokaz, da se dolžnost spoznava skrbeti za zedinjenje, in tako za samostalnost in bodoči razvoj obeh kraljestev“. Važen je ta izraz, ker nam je nov dokaz, da se v denšnjem veku širi povsod ena misel, narodnosti in edinjenja.

Kakor pripoveduje „Ind. Belge“ je darovala francoska rimski vlad 20.000 pušk, med temi 6000 Chassepots.

Znani italijanski agitator Mazzini je neki zelo nevarno zbolel, tako da zdravniki nimajo nobenega upanja ozdravit ga.

Pariški dopisnik „Indep“ vé že nekoliko pripovedovati o okrožnici ktero je b. Beust zaradi brambovske postave pisal na zunanje vlade. Pismo je pisano 8. t. m. in si prizadeva državni kanclar v njem dokazati, da brambovska organizacija v Avstriji nima nikakoršnega vojnega pomena. Ta naredba je bila potrebna, ker se je bila po bitki pri Sadovi sprejela pruska brambovska postava in se odpravilo nadomestovanje. Sedaj je, tako piše državni kanclar le 250—260.000 vojakov pri zastavah, število, ki bi za vojso nikakor ne zadostevalo.

Vojna moč 800.000 mož se bo dosegla še le v nekterih letih. Dopisnik Bruseljskega lista sklepa iz Beustovega pisma, da bi se Francija v vojnem slučaju ne smela zanašati na Avstrijo.

Francoska vlada se na vse strani pripravlja in svojim organom zaukazuje, kako se ima postopati proti časnikom, ki bi hoteli še nabirati za Baudinov spominek. Strogo postopanje vlade proti časnikom jej bo napravilo mnogo neprijateljev, ali začasno bo vendar pokazala, kdo je gospodar v deželi.

Francija bo začela menda bolj varčna biti, nekteri časniki pozvedujejo, da se bo znižal račun vojnega ministerstva. „Presse“ pravi, da se bo pri pomorskemu vojaštvu samemu znižal račun za 13 milijonov.

V pravdi zaradi pobiranja doneskov za Bandinov spominek je zdaj storjena sodba. Zatoženi vredniki in časniški vodje so obsojeni na 150 do 2000 frankov plateža.

Kakor se poroča iz Londona, večidel zmagujejo liberalci pri volitvah v parlament.

Velik ljudski tabor na Španjskem je izrekel svoje soglasje z ministerskem manifestom in je poslal deputacijo do vlade.

Sumljiva znamenja časa se slišijo iz Bukarešte. Sovraštvo med Ogri in Romunci je nastalo toliko, da pride mnogokrat do krvavih tepežev in posebno niže ljudstvo žuga Ogrom, da si bo Romunija z Rusi v zvezi v kratkem vso Erdeljsko in Ogersko pribojevala. Na polvladni list „Persev“ je razglasil „klic k orožji, v katerem se Romunci opominjajo, naj bi slišali zdihovanje svojih tlačanih bratov v Erdelji in naj bi pričeli boj proti sovražnikom onkraj Karpatov.

V Bukareštu so se te dni godile neke male premembe v ministerstvu.

Vojna konferenca v Peterburgu v odpravo razpokajočih se rastlin je imela 16. nov. svojo tretjo in zadnjo sejo. Vprašanje se je srečno rešilo. Pooblaščenca vlad so podpisali zapisnik, ki ima biti podlaga mednarodni pogodbi o tej zadevi.

„Nord. P.“ je prinesla zdaj zaukaz ruskega cara o novem uradnem listu. Ukaz se glasi: „Ker se je Nj. veličastvu caru prilično zdelo, da se združi razglaševanje vseh raznih zaukazov, pojasnil in podukov vladnih v časniku, ki bi bil vkupen vsem ministerstvom in upraviteljstvom, je zaukazalo 27. okt. 1868, da se bo od začetka leta 1869 naprej izdaval pri najvišem tiskovnem vodstvu vsem ministrom vkupen in edini uradni časopis pod naslovom „Pravitelstvenny Vestnik“. Zatorej imajo vsi časniki, ki so dozdaj kot organi služili posameznim ministerstvom, izgubiti vsak uraden značaj in spadajo v prihodnje pod splošne tiskovne postavne“. Ta naredba bo zadela „Nord. Post“, potem „rusk. Invalida“ in „Journ. de St. Petersburg“, kterege slednjega je dozdaj rabil minister zunanjih zadev. O „ruskem Invalidu“ poročajo pisma iz Peterburga: Ta list, kterege je podpiralo dozdaj vojno ministerstvo s 25.000 rubeljni na leto, ustanovil se je bil leta 1814 in je bil že od početka zastopnik vojaških koristi. Politično vrednost je dobil še le, odkar je prevzel vojno ministerstvo sedanji minister Milutin, ki je ta list mnogokrat rabil, da je razširjal v njem svoje politične nagledne.

Razne stvari.

* (Demonstracija proti zbornici poslancev in proti meščanskemu ministerstvu.) Znano je, da se je posebno poslanec dr. Rechbauer pri besedovanji o brambovski postavi upiral proti ogromni armadi in iz nje izvirajočim stroškom. Pri svojih govorih se je zlasti opiral na to, da ljudstvo nikakor ne more zadovoljno biti z novim krvnim in denarnim davkom. Da je imel pravico opirati se na ljudstvo in mnenje svojih volilcev, pokazalo se je 16. dan t. m. Že opoldne je prišla deputacija demokratskega društva v njegovo stanovanje zahvalit se mu za krepko njegovo obnašanje v brambovskem vprašanji. Za njo je sledila deputacija nemškega ljudskega društva, mestne straže, moškega pevskega društva in akademicega pevskega društva. Zvečer se mu je napravila sijajna baklada, pri kateri sta pela oba pevska društva. Pred hišo je stala velika množica ljudstva, ki je g. poslancu nazdravljala. Rechbauer se je srčno zahvalil. Mi nismo politični prijatelji Rechbauerjevi, to pa moramo reči, da se je moško poganjal za ljudske pravice, in da zna ljudstvo tudi ceniti njegove prizadeve. Če se bodo mogli drugi poslanci ponašati s prijateljstvom ministerstva, sme se v tej zadevi ponašati dr. Rechbauer s prijateljstvom in zadovoljnostjo svojih volilcev — najlepšo plačo, ktero more doseči ljudski zastopnik.

* (Graf Dürkheim) je poslal praški „Corresp.“ nek odgovor na očitjanje dr. Palackega, v katerem ga imenuje javnega obrekovalca. Gospod grof je s svojim odgovorom pač nekaj rekel, povedal pa nič, celo pa se ni opravičil zaradi svojega obnašanja v drž. zboru. „Corresp.“ pravi k njegovemu odgovoru: kakor je grof Dürkheim s tem, da je obsojeval vedenje českih deželnih poslancev, pokazal, da mu popolnoma manjka vsacega razuma za politično-narodne razmere na Českem, ravno tako se strašansko moti o vspehu svojega odgovora, dokler ne prekliche svojega izreka, kterege je storil v seji 6. t. m. o Palackem.

* (Kmetijsko društvo Koroško) je dobilo iz državne blagajnice 3000 gl. podpore, da se ž njimi nakupijo biki za plemo, ki se imajo na Koroškem razdeliti. Kmetijsko društvo je sklenilo letos kupiti 20 pinčgaverjev, 7 marijnodvorskih in 3 lavantinske, ter jih razdeliti med one podružnice, ki se letos niso mogle udeleževati nagrađevanja.

* (Graf Clam-Martinic) ki je bil že nektereokrat voljen za predsednika okrajnega zastopništva, a ni dobil najvišega potrjenja, izvoljen je zopet za predsednika Unkoškega okrajnega zastopa. Odbor ga je volil soglasno in s slavaklici na Nj. veličanstvo.

* (Opozicijsko časopistvo.) Štev. 110 „Corr.“ je bila vsa konfiskovana, vzroki se niso naznili, „Corr.“ pravi, da si jih sama še misliti ne more. Pri „Koruni“ so zdaj že dvakrat zaporedoma stanovanje preiskovali in vrednika klicali pred okrajno sodnijo v Hrudimu.

* (Česki taboriti.) Te dni so obsodili 74 meščanov iz Pribislave, Polne in Hotebora, ker so se udeleževali tabora „na Žizkove poli“. Globa se spreminja med 25—5 gold.; kdor bi ne plačal, odmirjen mu je razmeren zapor.

* (Baron James Rothschild) je te dni v Parizu umerl. Premoženje, ktero je zapustil, se ceni na kakih 700 milj frankov. — Tudi smrt komponista Rosinija se poroča iz Pariza.

* (Novo železo.) Nek francoski učenjak je izračunil, da ima kri 22 ljudi dovolje železa v sebi, da bi se iz nje napravil lemež 21 funtov težak. Ali bi ne mogla modična država krvi v vojskah ubitih za to rabiti da bi kovala orožja za nove vojske.

* (Brambovska postava) se med ljudstvom skoraj brezizjemno z veliko nevoljo pozdravlja. Na Dunaji se je sešel ljudski zbor v katerem je 5000 ljudi večidel delavcev protestovalo proti postavi. H koncu ga je politija razpustila.

Dunajska borza od 18. novembra.

5% metalike	58 fl. 20 kr.	Kreditne akcije	226 fl. 80 kr.
5% metalike z obresti v maji in nov.	59 fl. —	London	116 fl. 80 kr.
5% narod. posojilo	68 fl. 60 kr.	Srebro	115 fl. 50 kr.
1860 drž. posojilo	87 fl. 90 kr.	Cekini	5 fl. 6 1/4 kr.
Akije narod. banke	327 fl. —		